Ad RVDOLPHVM II. IMPERATOREM ROM.

pium, fœlicem, victorioſum;

Ad CHRISTIANVM II. SAXONIAE DVCEM, IMPERII Rom. Archimarſchall. & Septemvirum;

Ad MATTHIAM Auſtriæ Archiducem, Sacræ Cæſareæ Maieſtati Legatum in bello Turcico;

Gratulatio de victa & recuperata Alba Regali, ſcripta in Academia Lipſica à

MATTHAEO DRESSERO.



16 02.

Impenſis IACOBI APELLI.

GRATVLATORIA ORATIO.

RES mira eſt, Imperator RVDOLPHE II, & CHRISTIANE Dux, Elector Illuſtriſsime, quæ iam percrebuit, & in ore atq; ſermone omnium eſſe cepit, Albam Regalem, illam vrbem vetuſtate celeberrimam, & natura, operibus, munitionibusq; firmiſsimam, ex ore ac faucibus immaniſsimorum Turcorum eſſe ereptam atq; ſeruatam.

Quod quo admirabilitatem nobis maiorem facit, magisq; contra ſpem & opinionem Turcorum euenit, hoc iucundius ac lætius nobis accidit, & ſenſum curamque grati animi vehementius in nobis accendit. Tantam enim victoriam tam repentinam, ac prorſus diuinum in bello ſucceſſum, tam deniq; admirabilem DEI erga nos clementiam, taciti nullo modo debemus præterire. Recuperata enim Alba Regali, recuperata eſt bo-

na magnaq́; pars eius regni,de quo tantis viribus, tantisq́; opibus tot annis dimicatur. Dolebamus ſuperiori anno, vehementerq́; angebamur, cum Caniſium, fruſtra obſiſtente & repugnante Chriſtiano exercitu, in poteſtatem Turcorum veniſſet, iacturamq́; ingentem, ac multis lacrymis deplorandam nos feciſſe exiſtimabamus Sed non eſt autor triſticiæ ac acerbitatis noſter Deus, verum ita onus imponit nobis, vt nihilominus ſit ſalus noſtra, nec mali nobis quicquam euenire ſinit, ex quo non poſsit aliquid elicere boni. In eum igitur finem paſſus eſt ad tempus graſſari Turcos, Chriſtianorumq́; in Pannonia vrbes, oppida, liberos & agros occupare, vt glorioſius eos tandem liberaret, & miſericordiam, beneficentiamque ſuam vberius ac fuſius declararet. Eſt enim vſitata viciſsitudo indignationis & clementiæ diuinæ, amiſsionis & recuperationis rerum humanarum, damni & victoriæ, triſticiæ & lætitiæ. Quæ ſanè commutatio facit, vt neque nimis mœrere, ſi quid aduerſi acciderit, debeamus: neq; inſolenter efferri, cum ad nutum voluntatemque noſtram aliquid fluit. Quod in bellis etiam vſu venit, vt non ſemper inferior ſit, qui cladem accepit, ſed qui vindicare ius ſuum & recuperare amiſſa non poteſt. Diſcebamus equidem

ſuperi-

ſuperiori anno, cum Caniſium amittebatur, non modo quanta fortunæ vis eſſet, quamque dubius martis euentus, ſed quantis virib. & opibus annis ſequentibus aduerſus illum acerrimum hoſtem opus eſſet. Huic fortunæ belli, dum tua Maieſtas, Imperator, pro ſapientia ſua admirabili obſecuta eſt, & maioribus copijs oppugnandum Turcam cenſuit: factum eſt id, quod votis ſummis à DEO precati ſumus omnes ſubditi, vt hoc anno primariam vrbem Pannonici regni exercitus Chriſtianus receperit.

De hac ergò victoria læti gratulamur tuæ Maieſtati, gratias Deo immortali agentes iuſtiſſimas, quod mentes & manus Chriſtianorum militum ad prælium inſtruxit, & per eos vrbem tantam, ex ſeruitute atq; Tyrannide Turcorum in libertatem Chriſtianam vindicauit. Quo autem plura concurrunt in hac victoria admiratione & prædicatione omnium noſtrûm digna: eo pluris ea à nobis fieri debet, & gratiæ ardentiores agendæ ſunt inprimis Deo, tum tuæ Maieſtati, cæteriſq; viris principibus, ducibus & militibus, qui ſua virtute & ſanguine tam præclaram victoriam pepererunt.

Eſt Alba Regalis Vngariæ inferioris vrbs, ſic dicta, quod olim reges Vngarici in ea coronati

ſunt atq; etiam ſepulti. Sita eſt in loco paludoſo, ad Sarvrizam fluuium non procul à Balatone lacu. Condita, Bonfinio autore, à D. Stephano Vngarorum rege, qui circa annum Chriſti 1002 regnare cepit. Quanquam, ſi ex opinione aliquid dicere licet, multo vetuſtior eſſe videtur, & à D. Stephano Baſilica duntaxat aucta: quæ longo interuallo pòſt à Matthia Coruino, non modo inſtaurata, cum vetuſtatis ſitu obducta eſſet, ſed amplificata etiam multisq́; immunitatibus, priuilegijs & opibus locupletata eſt.

Vix dici poteſt, quanto ſtudio, quantisque impenſis hanc ipſam Baſilicam pientiſsimi reges ornarint. Quæ luculenta narratione in rebus Vngaricis perſecutus eſt Bonfinius. Hanc vrbem Solymannus Turca, anno 1543 à nato Chriſto, in poteſtatem ſuàm redegit. Cum enim præter opinionem eius Vngaria acrius à Ferdinando rege defenderetur, exercitu ingenti in eam inuaſit Turcicus Tyrannus, & diuiſis copijs vna earum parte Strigonium ad Danubij ripam: altera Quinqueecclesias & Albam Regalem expugnauit. Etſi autem deditionem facientibus incolumitatem pollicitus erat: tamen contra fidem datam, matronæ & virgines ſtupratæ ſunt, nonnullæ etiam diſſectæ, infantes, ſenes & clerici in pro-

fluentem

fluentem abiecti. Quibus verò belli vis pepercerat, hi in campum adducti tanquam fidem daturi nouo domino, nihil tale metuentes, à Turcis circumfuſi & trucidati ſunt: generoſioribus adoleſcentibus & puellis in ſeruitutem miſsis. Ab hoc anno 43 in poteſtate & dominatu ſuperbiſsimi Tyranni Alba Regalis fuit. Nec ſpes liberationis ferè vlla hactenus oſtenſa fuit, niſi te Imperatore, Rudolphe II, cuius exercitus aliquoties vrbem oppugnare maximo conatu cępit, ſed fortuna & facultas defuit. Contulerunt ad expugnationem eius conſilia & operas heroici duces, Maieſtatis tuæ, Eggenbergius, Palfius, Rederus, Nadaſtius, Suartzenbergius & alij, quibus immortalis à nobis debetur gratia. Verum diutiùs aliquanto expugnationem differri voluit Deus, & tuæ Maieſtati tamen, nihilominus eam reſeruauit, & commemorabili benignitate conceſsit. Hanc igitur diuinam bonitatem quibus verbis prædicabimus? quibusùe laudibus efferemus? Arma alia ad tegendum, alia ad nocendum capiuntur, inquit Cicero: iuſtiora verò ſemper ſunt ea, quæ ad propulſandam vim illatam induuntur, quàm quibus innocentes laceſſuntur atque violantur. Romæ ineunte monarchia quarta, Antonius quædam nefariè cogitabat ac moliebatur,

quibus

quibus decreta pax & ἀμνηςία, hoc eſt, obliuio perpetua diſsidiorum labefactaretur. Contra hunc igitur arma iuſta ſumebat Auguſtus tanquam ἀμυνόμενος, hoc eſt, laceſsitus iniuria, & diuinitus etiam in prælio adiutus eſt : quamuis potentia & viribus ſuperior eſſe Antonius videretur. Carolus Magnus, Deſiderium Longobardorum regem bello adortus eſt, non quidem vt prouocans, ſed vt prouocatus ab eo iniurijs. Prius enim bellum mouerat Deſiderius in Italia, & vrbes multas occuparat. Itaque in cauſa iuſta vicit eum Carolus, & regno exuit. Quod etiam de tua Maieſtate affirmari iure poteſt, vtpote quæ non laceſsiuit Turcam, ſed prouocata illius iniurijs, bellum hoc diuturnum ſemel ſuſceptum in hodiernum diem vſq; perſequitur. Et cum iuſta hæc ſit, neceſſariaq; defenſio, Turcica verò irruptio non belli legitimi, ſed potius latrocinij ſpeciem gerat : in ſpem magnam adducimur, Deum quoq; exitum tuæ Maieſtati, nobiſque omnibus optatum ſalutaremq; eſſe largiturum. Prouocabaris ad bellum ab Hazano Baſſa Boſnenſi, qui inſana quadam libidine inuadendi aliena inflammatus, arcem Vvihitz in finibus Croatiæ, munitiſsimam expugnabat. Inde progreſſus Siſſeckium hoſtiliſsimè oppugnabat, vt eo pro pugnaculo potitus, tranſ-

tranſitum ſibi in Styriam, Carinthiam & Carniolam patefaceret. Cum igitur ad Croatiæ, Vngariæq; limites loca omnia, cædibus, rapinis, & flammæ ardore infeſtarentur : pia ac iuſta arma ad repellendam hoſtilem incurſionem, armorumq; impetum, induiſti: & per milites tuos, duce Ruperto Eggenbergio, Siſſeckium obſidione liberaſti, Hazonumq; cum 18000 Turcis terrores & minas intendentem, fudiſti, bonamq; hoſtium illorum partem in Colapis vndas immerſiſti. In qua quidem Turcorum ſtrage operam immortali laude dignam nauauit Melchior Rederus Baro Sileſius, qui conſpectis in Colapi natantibus & cū morte luctantibus Turcis, dixit, ſe ſpectaculum vidiſſe pene ſimile Pharaonici exercitus, qui in mari rubro collabentib. ex vtraq; parte aquis, perijſſet. Qua clade impulſus Amurathes, rupto fœdere, apertum bellum tuæ maieſtati indixit, & cum imperio ſummo Sinanum Baſſam Vezirium in Vngariam miſit. Etſi autem maieſtas tua penſionem Tyranno debitam haud denegauit : tamen is bellum ſemel ſuſceptum perſecutus eſt, & per Beglerbegum Græciæ Siſſeckium, Anno Chriſti 1593 expugnauit. Sinamus verò Veſprinum & Palottam in poteſtatem ſuam redegit, contraq; fidem facientibus deditionem datam

 pro-

promiſcuè in omnes ſæuijt, ac Ferdinandum Samariam ex fuga retractum in captiuitatem abduxit. Melchior à Redern contrà ſexcentos Turcas velitari prælio concidit, Chriſtianosq; multos liberauit. Inde ad obſidendum Albam Regalem exercitus Chriſtianus adductus eſt, ac tametſi ſuburbium primum vaſtatum eſt, propter Turcos tamen ſubſidio venientes oppugnatio impedita eſt: ad manus nihilominus & pugnam ventum eſt, & de Turcis octo millia cæſi ſunt. Victor exercitus Chriſtianus Iaurinum venit, inde ad alia ventum eſt, ac in ſuperiori Pannonia Fridericus Tiffenbachius Baro Auſtrius, Fillecum cum pagis 800. expugnauit, vicinaq; caſtella multa in deditionem accepit. Accidit autem id, quod in bellis vſu venire ſolet, vt marte dubio, fortunaque modo in hanc modo in illam partem inclinante, dimicatum ſit. Nondum ſcilicet ille dies illuxerat, quo Chriſtianus exercitus Albam Regalem expugnare debebat: nondum etiam aduenerat illud tempus, quo Hatuanum, quo Strigonium recuperari debuit. Immo irrito conatu multa tentata & cepta ſunt, nec pauca interim etiam amiſſa: Iaurinum inprimis, quod in Turcorum ditionem ſic deuenerat, vt penè ſpes recuperandi nulla appareret. Tentabatur quidem recuperatio, ſed fruſtra.

Obſi-

Obſidebatur etiam Buda, ſed effici nihil poterat. Quin amittebatur etiam cum detrimento ſummo Agria. At quam mirabilis fuit conuerſio fortunæ, vt penè ludo ſimile, eſſe videatur bellum, cuius ſors non euentu terminatur ſed exitu, non auſpicio ſed fine. Reſpexit tandem tamen Chriſtianos Dux noſter ſummus ille, cuius numine & ductu bellum & ſuſceptum eſt initio, & in hunc vſq; diem continuatum, & ſucceſſum in rebus gerendis benignum præbuit. Nam & Strigonium An. Chriſti 95. à Chriſtiano exercitu occupatum eſt, & à Tranſſyluanis Sinanus Baſſa in fugam coniectus, vix vitæ periculum effugit. Tum quod omen fati magnum non immerito videbatur, vexillum ſacrum, quod loco ſacræ anchoræ, ſiue extremi auxilij cõtra hoſtes Turci habebant, amiſit. Non multo poſt etiam Iaurinum admiranda Dei clementia, Svvartzenbergij verò & ſociorum incredibili ſolertia receptum eſt. Nec diſſimulanda eſt VVaradini defenſio aduerſus impetum & furorem Turcorum, à quibus obſidebatur illud propugnaculum, & premebatur vehementiſsimè. In qua quidem defenſione maximè eminuit fortitudo, & animi excelſitas Melchioris Rederi, qui, Deo duce, comite verò induſtria, hoſtiũ conatus omnes eliſit. Ecce caſus, ecce incertos

exitus pugnarum, martemque communem, qui modo hanc modo illam partem; vel percellit vel erigit. Quis non miretur, tantam hominum multitudinem tot annis ad hoc bellum Turcicum ex Vngaria, Germania, Boëmia mitti, & nullam tamen diminutionem aut penuriam hominum militare contra Turcam cupientium deprehendi? Cum ad Viennam adducta eſſet ingens multitudo hominum ex Germania, anno Chriſti trigeſimo ſecundo, quando Solymannus ad obſidendam illam vrbem redierat: miratus Carolus Quintus tantam germanicæ gentis copiam, educi ſe ad contemplandum exercitum voluit, & conſpicatus tantam multitudinem à Palatino principe quæſiuit, num totidem alij numero in Germania homines reliqui eſſent? Reſponſum eſt, non deprehendi in Germaniæ vrbibus & oppidis vllam diminutionem populi; & poſſe multo numeroſiorem exercitum inde colligi, ſi neceſſe ſit. At tunc quidem ſemel copiæ è Germania cōparatæ ſunt, hoc verò tempore belli Turcici tam longo, quotannis non pauci Germani, Boëmi, Vngari martis vi perculſi ſunt atq; interierunt, & tamen militis copia magna ſuppetit. Felicitatis hoc eſt, Cæſar, cuiuſdam diuinæ, qua tua maieſtas inprimis ornatur, vt bellum gerat tam diuturnum, nec tamen

miles

miles deficiat, nec exhauriatur aut diminuatur Germanicum imperium. Occubuerunt duces præclari, & immortali laude decorandi, Eggenbergius, Tiſſenbachius, Carolus Manſfeldius, Suartzenbergius, Rederus & alij multo plures, ſcientia rei militaris, fortitudine, prudentia, & felicitate præſtantes, quos, ſi per fata liceret, ex terræ viſceribus erueremus viuos. Sed quid? an non alij identidem diuinitus excitati in locum demortuorum ſucceſſerunt, & adhuc ſuccedunt? an non hæc continua ducum omni laude cumulandorū ſucceſsio diuini fauoris & beneuolentiæ in tuam maieſtatem, atq; adeò in nos omnes argumentum eſt? Contra de Turcis etiam ſuſtulit & enecauit hocipſum bellum præſtantiſsimos quoſq; Baſſas, Begos, Ianizaros & alios militaris rei peritiſsimos. Ac niſi me opinio fallit, flos militiæ Turcicæ in hoc bello perijt. Quod ſi attentè magis conſiderare cum animis noſtris volumus, cuiuſmodi ſit fortuna huius belli, & maieſtatis tuæ, reperimus ſanè Deum immortalem aliquomodo placatum, propè fata ipſa flexiſſe, & quod annis compluribus nullo conſilio, nullis opibus, nulla vi potuit effici aut obtineri, id hoc anno fauſtè proſpereque eſſe confectum. Eſt omnino fatalis Albæ Regalis, vt mihi quidem videtur, recuperatio, quā oportuit

in hunc ipſum annum cadere, vt maieſtas tua, adeoq́ue totus exercitus Chriſtianorum aliquomodo recreatus curarum, laborum, vigiliarum & impenſarum quaſi præmium aliquod conſequeretur, & ad maiores res ſubeundas tanquam calcari quodam incitaretur. Benè eſt collocata omnis opera, neque inutiliter factus ſumtus, cum merces aliqua contingit, quam deſideraris. At labore ingenti conſtitit. Quid eſt vſpiam magnum, aut prædicatione dignum, quod contentione & ſudore non paretur? Arduum erat opus & admiratione omnium poſterorum dignum, cum Suartzenbergius & ſocij Iaurinum è faucibus Turcorum eripiebant. Quod quicunque vel legit vel audit, admiratione penè obſtupeſcit. Similia in hac expugnatione Albæ Regalis non pauca reperiuntur. Conſilium in primis fuit arduum, res verò ipſa cum periculo ſummo coniuncta, ſed ſuſcepta tamen & ad exitum notabilem adducta. Solet Deus, cum opitulari vult nobis, etiam tempus agendi nobis opportunum præbere. Et quidem in primis valet oblata diuinitus aggrediendi in bellis occaſio. Quod tuæ maieſtati hoc anno contigit, sereniſsime Cæſar. Circumſpexiſti omnia, intentisq; oculis obſeruaſti cuncta momenta, neq; vllum prætermiſiſti tem-

pus

pus expediendis conficiendisq; rebus idoneum. Venit tandem annus ille, diu exoptatus atq; deſideratus, quo Turcicum regnum inteſtinis diſſenſionibus implicatum vexatur, & hoſtibus tam domeſticis quàm externis laborat. Fit autem naturæ quadam vi atq; ordine, vt virtus diſtracta infirmior ſit quàm coniuncta, & quo pluribus negocijs intentus eſt animus, eo minus ad expediendum ſingula aptus reddatur. Benè factum, oblata hæc eſt ad agendum à Deo ipſo opportunitas. Satis igitur prouidit tua maieſtas, ſe hoc anno bellum offenſiuum geſturum eſſe; cum quidem ſuperioribus magna ex parte defenſiuum geſſerit. Pugnare DEVS ipſe videtur pro ſalute noſtra, dum hoſtem illum inuadentem in Vngariam à progreſſu arcet. Fortunatam verò maieſtatem tuam, quæ ſe ad Dei ductum applicauit, & Albam Regalem aperto marte aggreſſa eſt. Quis non laudet & efferat in ſuſcipiendo ſolertiam? in agendo celeritatem? an non hoc eſt celare, diſsimulare, inſidiari, præripere hoſtiũ conſilia? Dum enim illi ſibi perſuadent exercitum Chriſtianum rectâ ad oppugnandam Budam eſſe venturum, is, vt fallat illorum opinionem, de curſu deflectit, & Albam Regalem inuadit. Laudantur veterum ſtratagemata, & merito quidem, ſunt enim furta pulcer-

pulcerrimæ gloriæ, ſecũdum Thucydidem. At ea calliditate & fraude magis perficiuntur quàm manu. Cuiuſmodi illud fuit, cum Zopyrus, præciſis naribus & auribus, totoq; corpore mirè deformato, ad Babylonios profugit, talem ſibi relatam eſſe à Dario gratiam pro fideli ſua opera dictitans. Cui cum fidem habuiſſent Babylonij, exercitum ſuum illi crediderunt, & in hoſtis poteſtatem venerunt. Callidum & verſutum fuit factum, quod benè etiam atq, feliciter euenit. At hæc Maieſtatis tuæ victoria, non dolo, non inſidijs abſtruſis, ſed aperto marte, armis, labore & ſudore ingenti, & penè incredibili parta eſt. Nec defuit tamen humana induſtria vt, tametſi vi manuque extorta eſt: nihilominus tamen conſilio in ſuſcipiendo, celeritate in conficiendo acquiſita ſit. At quomodo res tanta confecta eſt? auſu certè ingenti & penè incredibili, nec minori admodũm quàm Iaurinum fuit recuperatum, in cuius quidem recuperatione Danubius ita exundarat, vt in pluribus locis ad lumbos vſq; natare coacti ſint milites. In Albæ Regalis verò prima aggreſsione, Ruſvuormius cum mille Ferentarijs paludes profundas, adeo vt ad Diaphragma penetrarent aquæ, perrupit, & alicubi etiam ſupra collum immerſos, nonnullos extrahi neceſſe fuit. Geſtarant autem ſecũ

arun-

arundinis manipulos, quibus profundiora loca replerent, quæ alioqui tranſiri nullo modo potuiſſent. Vtrobiq; nocturno tempore res peracta eſt, & ad Albam Regalem quidem horas totas nouem conſumi in tranſeundis paludibus oportuit. Nec tamen vllus militum debilitata virtute aut fracto animo viſus eſt eſſe. Fuit in hoc numero militum Vuabacurtus ille, cuius nobilitata eſt fortitudo in recuperatione Iaurini, vbi primus viam aperuit, & in perrumpendo cæteris ſeſe coniunxit. Inprimis verò animum attulit generoſis illis militibus aſpectus, præſentiaq; Ruſuuormij, qui periculi omnis ſocius fuit, nec laboris quicquam vlli militum impoſuit, quod ipſe non vnà ſuſtinuit. Ventum eſt vna hora ante lucem ad ſuburbium, vbi tamen centum non amplius viri conſiſtere propter limum & cœnum mollius potuerunt. Hi quamuis pauci numero ante lucem tentandam rem eſſe arbitrantur. Citius enim lux eos oppreſſura videbatur, quàm ſocij ex cœno profundo ſenſim emergentes aduenirent. Cum igitur in mora etiam parua multum periculi ineſſet, progreſsi ſunt in nomine Dei, & impetu in ſtationarios facto, clamoreq; ſublato, ſuburbium aggreſsi ſunt. Turci tam repentino impetu ſtatim turbati & conterriti fuerunt; vt in fugam ſeſe

darent. Hos inſecuti Chriſtiani ad arcis portam vſq; fuderunt, nec plures quàm quinq; aut ſex de ſuis amiſerunt. In paludum verò tranſitu ſeptem aut octo interierunt. Vuabacurtus ipſe in pede aliquid detrimenti cepit. Conuenerat autem inter duces de Mercurio & Ruſuuormium, vt ſimul ac ille cognoſceret ſuburbium vnum eſſe occupatum, ipſe alterum inuaderet: quod etiam factum eſt. Turci porro clamore militum Chriſtianorũ fracti, cum opinarentur, eos ipſa vrbe potitos eſſe, aufugerunt, Chriſtianisq; aditum ad alterum etiam ſuburbium patefecerunt. Hoc modo vtrumq; ſuburbium occupatum eſt, inuentæq; ſunt in ijs fulminales machinæ duodecim aut quindecim. Sic vna nocte & breui tempore plus effectum eſt induſtria paucorum militum generoſorum, per itinera deuia, per paludes perrumpentium, nec vel noctem inſidam, vel hoſtem ferocientẽ horrentium, quàm alioquin hebdomadibus aut menſibus fortè compluribus nauari potuiſſet. Ventum iam erat ad arcem, in qua Chriſtiani amplius 400. fuerunt, & commeatus ſufficiens. Multa quoq; in eam Buda erant aduecta, tanquam in locum tutiorem, quem minimè obſeſſum iri pleriq; credebant. Erat autem dies nonus ſeptembris, quo primùm obſideri Alba Regalis ce-

lis cepta eſt, die verò 19. eiuſdem menſis tormentis bellicis arx verberata eſt, die ſequente duces de tentanda expugnatione conſilium inierunt: & cum Turcos in ea timore perculſos eſſe intellexiſſent, ab vna parte impreſsionem fecit Altheimus, ab altera Geisbergius Bauarus, mox cum exercitu toto inſecutus eſt Mercurius. Fermè horam vnam cum hoſte ignem & lapides iaculante dimicatum eſt, in quo tamen conflictu vltra quinquaginta non occubuerũt Chriſtiani, plures verò vulnerati ſunt. In arcem vbi ventum eſt, Begus cum Turcis fermè ſeptuaginta in locũ quendam profugit, indeq́; vim hoſtilem propulſauit. Quod ipſum etiã ab alijs factum eſt. Poſtquam verò actum de ſe viderunt, puluerem tormentarium paſsim in templo, arce, & alijs ædificijs diſperſum incenderunt. Deprehenſum eſt hoc flammę ardore Turcos fermè ſeptuaginta, Chriſtianos verò ad triginta conflagraſſe. Arx, templum, ædeſq́; amplitudine, ſpecie & dignitate tanta præſtantes, vt vix quicquam poſsit eſſe ſupra, miſerandum in modum impetu ignis diſiectæ ſunt. Stat tamen Cathedrale templum, vno duntaxat conclaui diruto, arcis verò ædes omnes exuſtæ ſunt: reliqua ferè intacta inuiolataq́; manſerunt. Turcorum ad pugnã expeditorum fermè quingenti fuerunt inuenti, ſed

Digitized by Google

amplius ter mille vxores & liberi, quorũ ferè ducenti vtriuſq; ſexus vnà cum Bego Iaurinum captiui traducti ſunt, reliquos vis martis perculit. Theſauri partim in terra defoſsi, partim flamma perditi ſunt. Equi verò generoſi, boues, aliæque pecudes, pannus & id genus alia cum tormentis paucis reperta fuerunt. Hic modus eſt reparatæ Albæ Regalis, hæc victoria illuſtris & glorioſa: quæ quantacunq; eſt, magna certè eſt, tota tua eſt, Cæſar Auguſte: hanc Deus tibi reſeruauit & conceſsit. Tentabatur iam antè, eiuſdem vrbis recuperatio, imperante Ferdinando auo tuo, per Eccium Salmenſem comitem, qui cum incolis quibuſdam illius vrbis ad liberandum eam conſpirarat. Conuenerat enim inter eos, vt tormenta bellica tempore cõſtituto partim de propugnaculis abducerentur, partim obſtruerẽtur, ipſe verò cũ exercitu ſuo circa vrbem poſitus in inſidijs manè, pecudibus exeuntibus, ex latebris erumperet, portas occuparet, Turcos in præſidijs collocatos inuaderet, vrbeq; clandeſtino introitu potiretur. Ac parum quidẽ tum abfuit, quin euentus ſuſcepto conſilio reſpondiſſet, niſi ſpe pacis faciendæ oſtenſa à Solymanno Imperator Chriſtianus deceptus fuiſſet. Ita enim legati Turcici tyranni candidiſsimum pectus Ferdinandi inſidioſis & fucoſis ſuis

pro-

promiſsis complerant, vt pacem certam expectaret. Iccirco edixit ſeriò, ne quid aduerſus Turcos moliretur comes, neúe cauſam impediendæ pacis vllam præberet. Ad hunc modum à propoſito ſuſceptoq́; conſilio deſiſtere coactus fuit Eccius comes. Ciues verò, qui cum eo conſpirarant, quadraginta palis affixi pœnas proditionis dederunt. Sic ergo factum eſt, vt in hunc vſq; annum dilata vrbis tantæ recuperatio in tuum imperium, Cæſar Rudolphe II, tandem reciderit, illudq́; cumulo quodam laudis auxerit. Inijcere etiam tuæ maieſtati pacis ſpem conatus eſt Turcicus Tyrannus cùm ſuperioribus, tum hoc ipſo anno: ſed tam exemplo maiorum, quàm vſu tractandoq́; cognouit maieſtas tua, infidam eſſe penitus gentem illam barbaram, nec pacem aliam, quàm quæ nihil inſidiarum habeat, amplectendam eſſe. Compertum eſt tum etiam memorabili exemplo, non prius pacem ſimulare Turcos, quàm cùm nocere maximè cupiunt. Quod ipſum quoq; Ferdinandus, auus tuus, cum incommodo ſuo magnó didicit, quando pacis prætextu Neapolim Turci occuparunt, & ad Giulam Sigetumq́; inuadendum viam munitarunt. Cognouit id quoque Eccius Salmenſis comes ex capto quodam primario Turca, Budenſis Baſſæ conſiliario intimo, qui falſus apertè

pertè fuit, pacem iſtam, per ſummam fraudem & malitiam à Turcis eſſe confictam. Et vt maximè pacem det atq; confirmet etiam Turca, non tamē abſq; inſidijs dat, & ſimul ac lædendi occaſionem adipiſcitur, abſq; pudore ac religione omni eam effringit ac violat. Niſi fortè tunc quidem ab eo fidem ſeruatam eſſe dixerimus, cum Maximilianus I I, legatione Conſtantinopolim miſſa, pacem cum Selymo, promiſſo tributo annuo fecit. Neq; id tamen ſine inſidijs factum eſt. Ideò enim tam cupidè delatā ad ſe pacem Selymus ille amplexus eſt, vt rebelles, qui in Arabia & alijs regionib. ab eo defecerant, comprimeret. Iure igitur laudatur ſapiens tuæ maieſtatis diffidentia, quæ blandas illecebras barbarorum aſpernatur, & pacem expetentes audiendos quidem curat, ſed interim nihil credit, & omnia cauet. Quæ quidem prudentia & grauitas, cum diuinæ benignitatis donū ſit maximum: ei inprimis acceptum referimus, quicquid hoc eſt felicitatis, quod recuperata Alba Regali nobis contigit. Tum tuæ etiam maieſtati gratias agimus & habemus, quantas animi noſtri capere poſſunt maximas. Nunc demū experimur, quantam vim habeat illud, quod Cicero dixit, omnia deſiderata bona magis quàm aſsiduò percepta delectare. Caruit Chriſtiana Reſpub. Alba

Regali

Regali ad annos quinquaginta octo, quibus ea miſera, & afflicta, tanquam à corpore ſuo auulſũ membrum iacuit, oppreſſa tyrannide & immanitate Turcica, ſine libertatis vſura, ſine religionis cura, ſine legum præſidio. Quæ pro vero Deo & filio eius Ieſu Chriſto ſeruatore vnico, Mahometum ſpurciſsimum & impuriſsimum impoſtorem coluit, templa profanari & omnia inquinari vidit, nec ab ea vllum facinus, vlla libido, vlla turpitudo aliena fuit. Captiui in ea fuerunt quadringenti amplius, plures mulieres & liberi, qui ſuo gemitu & eiulatu cœlum repleuerunt, & ab impijs Mahometiſtis pati contumelias, iniurias, famem coacti ſunt. Hi mentem & oculos identidem ad Deum retulerunt, ab eoque opem, ſolatium & liberationem petiuerunt. At nondum hac victoria confectum bellum fuit, ſed dubia adhuc fortuna ſtetit. Tantum enim dolorem hoſtibus inuſsit hæc vrbis tantæ iactura, vt ad recuperandam illam omnes vires, cunctas opes contulerint. Accurrerunt infeſtis animis & armis Serdar, Iemiſchiſi, Haſſan Baſſa, Mehemet Tihaia Baſſa, qui per biennium totius belli aduerſus chriſtianos moderator fuit, Beglerbegus, item græciæ, Merath Baſſa Budenſis, & Baſſa Boſnenſis cum exercitu penè centies mille virorum. Aduenerat autem ad xxvi.

Septemb.

Septemb. Iaurino archidux Auſtriæ Matthias caſtraque interuallo non magno ab vrbe Regali locant. Turcicæ verò copiæ die Octobris IX. appropinquantes duobus locis cæſarianorum caſtris ſua oppoſuerunt caſtra. Erant autem cæſarianorum caſtra loco opportuno ſita, ad montem ab vno latere, & mediocriter ab omni parte munita. Mox eodem die poſt meridiem ad velitarem pugnam cæſariani prouocantur: qui cum præſto eſſent, Turci eo die digredi longius noluerunt: ſequente tamen die, qui X. fuit octob. magno numero progreſsi ſunt. His vt occurreretur, dux Matthias equites miſit ad velitandum duntaxat, non ad excurrendum longius. At hi progreſsi vſque adeò ſunt, vt ſemiprælium cum hoſtibus committere viſi ſint. Etſi autem Matthias conſpecta tali pugna, ſclopetarios ſubſidio equitibus miſit: tamen detrimenti aliquid cæſariani acceperunt. Nihilominus tamen irruentem in ſuum exercitũ hoſtem repulerunt, & terga dare coëgerunt. Cumque hoſtis in campo nullus appareret amplius, reuerſi ſunt & ipſi in caſtra, quamuis ſerò. Acta hæc fuerunt vſq; ad XIII. octob. Interim verò ex hoſtium caſtris profugi nonnulli facti, certò nunciauerunt, hoſtem decreuiſſe locis quatuor cæſarianos in caſtris adoriri. Cumque is fama

& au-

& auditione accepiſſet, cæſarianos non ſupra viginti millia in exercitu ſuo habere virorum, velle ſe dixiſſe fertur Serdar, vna impreſsione & quidem trium horarum ſpacio, cæſarianos omnes euertere atq; delere. Proinde eo ipſo die circa meridiem omnibus viribus exercitum eorum vndiq; cinxit tormentis, quorum nonnulla ſubſidij cauſa in montem mediocriter in longitudine extentum opinione celerius ſubduxerat, & in caſtra cæſarianorum direxerat: ſed ſine detrimento tamen eorum diſploſit. Cæſariani viciſsim ſuas in eum exonerarunt machinas. Eo tum deuentum fuit, vt hoſtis ſublato clamore horribili inuaſurus cæſarianos videretur. Ipſi viciſsim militari præſidio loca ea, quibus impreſsionem facturus videbatur hoſtis, munierunt. Poſt habito ex tempore cum ductoribus militaribus conſilio, in eam ſententiam itum eſt, melius eſſe ſtrenuè pugnando mortem oppetere, quàm hoſtium crudeliſsimorum impetum expectare, & miſerandum in modum mactari. Mox ergo conuerſi in hoſtem, diuino freti auxilio, tanta vi & impreſsione irruerunt, vt retrò cedere ille ceperit. Diſploſis verò tormentis in eos, qui montem occuparant, quorum aliquot millia fuerunt, certatim & ipſi, monte cum quibuſdam tormentis relicto, aufugerunt. Matthias

verò cum videret partem Turcorum & Tartororũ inuadere velle cæſarianos à latere, accurrit cum prætoria ſua cohorte: & cum à tergo haberet ſuos ſclopetarios, eorum partem prope Syluam aduerſus illos miſit, & vim vi repulit. Ita ignem & fulmina ſpirans hoſtis, non ſolùm repulſus eſt, ſed eò compulſus etiam, vt fugæ ſe mandarit, & machinas fulminales decem poſt ſe reliquerit, quæ in cęſarianorum poteſtatem venerunt. Serdar ipſe in hoc conflictu ſauciatus eſt, & in tertium equum ſublatus vix euaſit cum ignominia, Chriſtianorum verò pauci perierunt.

Placuit dehinc cæſarianis die XIV eiuſdem menſis transferre caſtra in locum latè patentem, ad piſcinas muſcoſas & vineas. Iccirco inſtructa acie profecti ſunt, ſed cum hoſtis iterum diuerſis in locis cópias ſuas eduxiſſet, attingere locum deſtinatum non potuerunt, ſed montem mediocri altitudine & latitudine occuparunt, in quo diſpoſitus exercitus in acie ſtetit. Impedimenta verò in valle montibus tanquam ſepimento clauſa vallârunt, eoq; die in noctem vſq; hoſtem ferociter laceſſentem leuioribus prælijs & tormentis propulſârunt, tandemq; re infecta in caſtra ille redijt. Cæſariani verò tota illa nocte in monte & quidem in acie, equites pariter & pedites in ſequentem lu-

 næ vſq;

næ vſq; diem conſtiterunt. Tandem verò Matthias cùm intelligeret leuibus prælijs multos de ſuis copijs exiguis perire, conſtituit in nomine Dei extremam quaſi aleam belli experiri, & ad manus ac prælium iuſtum cum hoſte venire. Iccirco ante lucem ad locum propè montes ad dextram profectus, præoccupandum illum commeatus cauſa curauit. Ipſe verò acie inſtructa ad ſiniſtram cum exercitu deflexit. Interim cum hoſte; qui & ipſe in acie ſtabat, cæſarianosq; carpebat, aſsiduè velitandum fuit, donec repulſis Tartaris ſine intermiſsione vim intentantibus eo peruentũ eſt, vbi minus aliquanto periculi eſſet. Tunc progreſsi in campum, acieq; inſtructa ad præliandum ſeſe paratos oſtenderunt Cæſariani. Hoſtis verò cum copijs ſelectiſsimis, quas Mehemet Tihaia Baſſa ducebat, ad dextram, vbi vngari erant collocati, equites pariter & pedites, cæſarianos adortus eſt. Hi verò parùm conſtantes iam iam cedere volebant, ſed ſubſidio venerunt illis Dux Mercurius, Ruſuuormius, & comes de turre cum equitibus ſuis. Hi confertim hoſtem aggreſsi, non ſolum in fugam coniecerunt illum, ſed etiam duces ſummos Tihaiam & Budenſem Baſſam cum octo Zanſlagbegis & alijs turcis primarijs cæciderunt. Cum reliquis Turcis, inter quos Ianitzari fuerunt

totum diem ab hora VIII. in noctem vſq; velitatus eſt Bernhardus princeps Anhaldinus, & Breuneriana legio: quibus tamen ſubſidio venerunt alij. nec pauci de hoſtium numero cæſi ſunt: eoq́; res iam adducta erat, vt etiam archiducis ipſius cohors ad corporis cuſtodiam data deſcendere in certamen coacta ſit: quæ etiam fortiter dimicando laudis multum reportauit. Hic conflictus, qui pugnæ iuſtæ haud diſsimilis erat, integrum durauit diem. Iuſto enim prælio cum cæſarianis contendere non auſi fuerunt Turci, quanquam numero longè ſuperiores. Amiſsis igitur tot primarijs Baſsis & Begis, vulnerato etiam ipſo Serdare, qui propterea à prælio abſtinebat, à conatu irrito recuperandæ Albæ deſtiterunt. Incidit etiam tempeſtas imbrium & ventorum cum niue & frigore coniuncta, quæ tentoria multa diſiecit & labefactauit. Multi etiam milites miſerè interierunt. Etſi igitur ſpe magna potiundæ vrbis, profligandorumq́; cæſarianorum incēſi illi fuerunt: tamen cum nauare & efficere nihil poſſent, Budam, vnde venerant, reuerſi ſunt. Diſcedentes inſecutus eſt, Colonizius cum parte copiarum, vt quo ſeſe verterent illi rectius cognoſceret. Hunc vt, vidit Aga quidam Budenſis primarius, fide vtrinq; data & accepta, ſic eum allocutus eſt: Satis fortitudinem

veſtram,

veſtram, vos germani, in hoc bello declaraſtis, dum Albam Regalem nobis penè inſpectantibus eripuiſtis: pulcerrimum factum, cuiuſmodi hoc toto bello, quod vobiſcum gerimus vix deprehendi. Gratulor ergò vobis de tanta victoria hoc anno parta, ſed date operam, vt ſequente anno, eadem animi magnitudine & robore pugnetis. Redituri enim ſumus multo maioribus copijs inſtructi, & tam Albam quàm Strigonium recuperaturi.

Sic per tuum exercitum, Rudolphe II, recuperata eſt hæc feſtiuiſsima vrbs, & in libertatem vindicata. Quod beneficium poſt Deum immortalem tuæ maieſtati acceptum referimus. Meritò igitur ampliſsimis & ſingularibus verbis maiorem in modum tibi gratias agimus. Agnoſcimus enim & animis lubentibus profitemur, tuo conſilio, tuo ductu, tua induſtria, cura & vigilantia & ſuſceptam eſſe hanc expeditionem, & feliciter etiam adiuuante Deo ad exitum adductam. Redijt iam quaſi poſtliminij iure ad tuum imperium Auguſta illa & regia vrbs: te nunc agnoſcit dominum, te recepit patronum, tuo præſidio tutam tranquillamq; in reliquum tempus pacem expectat. Poſt maieſtatem tuam, pro eo ac merentur gratiam nos debere immortalem profite-

mur principibus imperij, cùm alijs compluribus, tũ vel inprimis Illuſtriſsimis Saxoniæ ducibus, qui conſilio, re, opera & impenſis conatus glorioſos maieſtatis tuæ adiuuerunt, nec quicquam prætermiſerunt, quod ad continuandum bellum aduerſus Turcos pertinere hactenus viſum fuit. Tutelæ nomine Electoratum Saxoniæ adminiſtrauit Fridericus Guilhelmus Saxoniæ Dux, quem vidimus ſocium curarum & conſiliorum tuorum fidum, conſtantem, grauem: quo vno non tantum niti, ſed etiam lætari tua maieſtas, non mediocriter viſa eſt. Nunc verò Electoratus gubernationem quaſi quaſdam habenas moderatur verus & legitimus hæres, Chriſtianus II, de quo omnia ſumma nos ſubditi nobis pollicemur. Tua verò maieſtas Achatem illum ſuum meritò agnoſcit, & in fide, autoritate, conſtantia & induſtria eius acquieſcit. Accidit autem bono auſpicio, vt eo ipſo tempore, quo is Septemuiratus ampliſsimum munus, pro ætatis ratione ſuſcepit, Alba Regalis recuperata ſit. Fauſta profectò & optata omnibus modis conſpiratió inaugurationis Saxonici Electoris, & occupationis Albæ Regalis. Nempe exhilarare Deus voluit maieſtatem tuã, & exornare ſimul. & quaſi conſecrare gubernationem tuam Chriſtiane II, Elector; vt quærentibus vel noſtris

hominibus, vel alijs, quo tempore aut anno, aut menſe Alba Regalis recepta ſit, reſponderi poſsit, eodem anno & menſe, quo Chriſtianus II, Saxoniæ Electoratum gubernare cepit. Et viciſsim interrogantib. quando Chriſtianus II, Electoratum Saxoniæ gerendum ſuſceperit, reſpondeatur, cum Alba Regalis ſub imperium, ditionemq́ue Rudolphi II recidit. Diuinitus hoc credo factum eſſe, vt notabili hoc & commemorabili facto receptæ Albæ, tuus Electoratus, Chriſtiane II, inauguraretur, & tui nominis memoria ſimul, cum victoria illa clariſsima conſecraretur. Vt autem omne principium rei totius, quæ agitur, ſignificationem habere ſolet: ſic hoc lætum initium tui Electoratus denuntiare progreſſum & euentum proſperum ac ſalutarem videtur. Qui vt noſtris optatis reſpondeat, vota facere non deſiſtemus. Coniuncta enim eſt ſalus tua cum totius imperij ſalute, nec poteſt Reip. Chriſtiani autoritas & dignitas integra aut ſalua eſſe, niſi Saxonici ducatus decus conſeruetur. Fridericus Barbaroſſa primum Auſtriæ ducem Henricum à ſe creatum in diplomate vocauit Clypeum & cor Sacri Rom. Imperij. Quo elogio haud ſcio an quicquam cogitari poſsit amplius, auguſtius & ſplendidius. Sed non minus honorifica eſt appellatio dexteræ

impe-

imperij, quæ in quodam diplomate tribuitur Alberto Saxoniæ duci: Ex quo apparet iam olim etiam tantam fuiſſe autoritatem domus Auſtriacæ & Saxonicæ, vt viribus earum nixum ſit Rom. imperium. Et ne nunc quidem labefactata eſt virtus vtriuſq; domus, ſed priſtinum robur ac firmitas eius ad hoc vſq; tempus durat. Manet etiam Dei beneficio eadem coniunctio, fides & conſtantia quæ fuit inter Imperatores, quos Auſtriaca domus protulit, & Saxoniæ Duces, quos Miſnia genuit. Friderico III, imperatori fidelem & ſtrenuam operam nauauit Albertus III, Saxoniæ Dux ad Noueſium contra Carolum Burgundum. In quo quidem bello præfectus Albertus decumano vexillo, animoſi ducis cognomen & decus deportauit. Idem ſuſcepta in Auſtriam expeditione Matthiam Vngariæ regē in tantas anguſtias adduxit, vt quamuis militum numero ſuperior ille eſſet: tamen amplecti pacis conditiones oblatas coactus ſit. Quo quidem in bello aiunt Matthiam eſſe faſſum, ſe, niſi Albertus obſtitiſſet, caſtra in media Germania locaturum fuiſſe. Exemplis pluribus in re manifeſta non eſt opus, ex his autem paucis intelligi ſatis poteſt, quàm firma & fidelis ſocietas atque coniunctio inter Auſtriacos imperatores & Saxoniæ duces fuerit.

Nec

Nec deſunt exempla fidelitatis ſummæ inter Boëmicam & Saxonicam domos, quæ in hunc vſque diem ſancta inuiolataque permanet. Declarata eſt ea, & adhuc declaratur decennali penè bello iſto, quod cum Turcis tanta contentione tantisq́; opibus geritur. Hoc tu, Imperator Rudolphe II. animo inuicto tot annos tantisq́; ſumtibus ſuſtines: quod ante te imperatorum nullus factitauit. Quemadmodum autem Fridericum Guilhelmũ Saxoniæ ducem, Electoratusq́; adminiſtratorem ſocium curarum, conſiliorumq́; in hoc difficili & diuturno bello ſenſiſti grauem atq; conſtantem: Sic deinceps etiam habiturus es conſortem glorioſiſsimi laboris Chriſtianum II, qui à maiorum ſuorum curriculo non latum vnguem deflectit, ſed cum maieſtate tua, curam & adminiſtrationem tanti belli communem ſibi eſſe arbitratur. Et quidem iam tum ab adoleſcentia documenta præclara dedit, quàm fidus Achates tuæ maieſtati ſit futurus. Declarauit hocipſum in maieſtatem tuam ſtudium, dum grandia duo tormenta bellica tuæ maieſtati cum rebus omnibus ad diſploſionem neceſſarijs nuper per Ioannem Georgium Gödelmanum, conſiliarium & legatum ſuum donauit, addita hac epigraphe: Deo & imperatori ſuo, Rudolpho ſecundo, pio, fœlici, victorioſo,

 patri

patri patriæ dono dedit Chriſtianus ſecundus, Elector Saxoniæ. Quo quidem dono tua maieſtas ſic lætata eſt, vt non munus ſolùm amplexa ſit, charumq; habuerit, ſed donantem etiam principem, & imperatorem ſuum ita agnoſcentem atq; venerantem amore fideque perpetua ſibi deuinctum iudicarit. Tua maieſtas viciſsim amorem beneuolentiamq; ſuam ſummam largè liberaliterque in Chriſtianum II. ſingulari, & nouo penè exemplo oſtendit, dum miſsis legatis ſuis, Maximiliano Barone à Lichtenſtein, & pernobili domino à Neuhuſen, ei de ſuſcepta Electoratus paterni gubernatione gratulata eſt, & ſucceſſum fœlicem ſalutaremque à Deo immortali precata. Poſt maieſtatem tuam Matthias frater, Archidux Auſtriæ, maieſtatis tuæ legatus in bello Turcico non quieſcendum ſibi eſſe arbitratus eſt, niſi & ipſe, quanti faceret Chriſtianum II. & quantopere eius nouo iſto ampliſsimi Electoratus Saxoniæ honore gauderet, demonſtraſſet. Itaque miſſus ab eo legatus Erneſtus Baro à Molar, cæſareæ maieſtatis in Auſtria præſes vicarius cum alijs præclariſsimis viris ei proſpera, & ſalutaria cuncta à Deo ſummo optauit. Tali igitur & tanto ſocio & propinquo freta atq; munita maieſtas tua, nullá vim hoſtilem gentis Turcicæ pertimeſcet, nullum

pericu-

periculum perhorreſcet, ſed pro ſalute imperij ſemel ſuſceptum in nomine Dei bellum Turcicum perſequetur, nec de ſpe conatuq; vincendi ſeſe depelli ſinet, priuſquam fracti immanes & ferocientes hoſtes debilitentur atq; comprimantur.

Oſtenſa eſt iam tum ſpes victoriæ non parua diuinitus, dum Alba Regalis ex Turcorum faucibus erepta, in tuam ditionem ac imperium recidit. Qua quidem victoria, vt lætamur omnes, ſic communiter etiam vota faciemus, vt is, qui cepit bonum opus, perficere etiam non deſiſtat. Ac vt tuæ maieſtati gratias nos debere immortales iure ac meritò profitemur: ſic prædicandam etiam agnoſcimus, ac iure laudandam virtutem ducum & militum tuæ maieſtatis, Mercurij, Colonizij, Baronis Auſtrij, Ruſuuormij, pernobilis illius Duringi, Franciſci Nadaſtij, Sternbergij, Altheimi, Vuabacurti, Geiſbergij & aliorum, qui fortitudine commemorabili, & auſu penè incredibili expugnationem Albæ Regalis confecerunt. Quibus vt Deus vires & facultatem plura aggrediendi atq, recuperandi largiatur, votis ardentibus precamur. Compertum eſt eadem arte plerumq; recipi vrbes & arces, qua amiſſæ ſunt. At qua re alia amiſſa eſt bona pars Vngariæ, quàm perfidia & diſsidijs eorum, qui tutores patriæ maximè eſſe debuerunt?

runt? Bona igitur ſpes eſt, Turcorum quoq; diſtractionibus, bellis & tumultibus inteſtinis atq; domeſticis Vngariam ad tuam maieſtatem, legitimum dominum, redituram eſſe. Vtinam verò mentes & voluntates principum imperij Rom. ita conſentiant, vt coniunctis viribus hoſtem communem à patriæ finibus arcere omni contentione, cunctisq́; opibus nitantur. Maximè verò vt voluntatum, ſtudiorum & conſiliorum Rudolphi. II, & Chriſtiani II, conſenſio fixa & in perpetuum rata ſit, à Deo immortali ſupplices petimus.

FINIS.

tur ſpes eſt, Turcorum quoq; di-
ellis & tumultibus inteſtinis atq;
riam ad tuam maieſtatem, legi-
, redituram eſſe. Vtinam verò
tates principum imperij Rom.
, vt coniunctis viribus hoſtem
triæ finibus arcere omni conten-
opibus nitantur. Maximè verò
n, ſtudiorum & conſiliorum
I, & Chriſtiani II, con-
a & in perpetuum rata
à Deo immortali
upplices peti-
mus.

INIS.

gitized by Google